

можливо, коли ми робимо висновки, ми завжди спираємося на якийсь парадокс, принаймні латентно, що робить висновки певною мірою нелогічними. Ось чому, як було сказано в інших попередніх розвідках про мову та знання, розгляд меж між правдою та неправдою може вимагати обговорення ряду парадоксів. Оскільки природа знання виглядає досить невловимою, це дає нам потребу дослідити поняття істини як такої, тобто як певного об'єктивного факту.

Отже, якщо те, що істина є правдою, має залежати від повної відсутності брехні, їх межі слід сприймати як чітко розрізнені. Однак це вимагає точного розуміння ширших проблем, пов'язаних із проблемою. Проблема сприйняття Всесвіту широко обговорюється вченими, але, очевидно, існує різниця між так званим «нашим Всесвітом», або тим, який ми спостерігаємо, і тим, що знаходиться поза нами. Знову ж таки, оцінюючи правильність імен як образів речей, Платон у «Кратилі» (432c) стверджує, що зображення не може представляти річ у повній її досконалості, так як у протилежному випадку, як він каже, було б «два Кратила» замість одного. Твердження дає змогу зробити висновок, що правильність не передбачає тотожної подібності речі та образу. Платон продовжує: «Хіба ви не розумієте, наскільки образи далекі від володіння тими ж якостями, що й оригінали, які вони імітують?» (Платон, Кратил 432d). Імовірно, саме це мав на увазі значно пізніше Іммануїл Кант, розрізняючи нумени та феномени, і тому він стверджував, що пізнання речі неможливе, але цю тему слід обговорити в іншому місці.

Тож як третє питання, про істинність і хибність, може бути вирішено на основі двох попередніх дискусій, які аналізували парадоксальну природу мови та знання. Насправді, основні принципи пізнання Всесвіту через їхню невловимість не можуть уникнути парадоксів. Було показано, що низка апорій, розроблених Зеноном, цікавила не лише Аристотеля, але й усі наступні покоління мислителів. Вони внесли значний вклад у розвиток різноманітних теорій і підходів до різних питань. Подальший розвиток проблеми знання певною мірою включає так зване «подвійне незнання», яке ставить під сумнів, що саме можна назвати «знанням», а що ні. Це питання обговорювалося у вищезгаданих статтях, і видається логічним продовжити тему обговоренням істинності та хибності, а також оцінкою їх меж.

УДК 371.315

М.І. Гуцол

Івано-Франківський національний медичний університет, Україна
ФАСИЛІТАЦІЯ ЯК МЕТОД ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ У ВИЩІЙ
ШКОЛІ ПРИ ЗМІШАНОМУ НАВЧАННІ. МОДЕЛЬ «ПЕРЕВЕРНУТОГО
КЛАСУ»

У статті розглядаються проблеми розвивального навчання, яке посунує професійну підготовку і особистісний розвиток індивідуальності майбутніх медиків. Фасилітація — це інструмент, який допомагає полегшити процес спільного прийняття рішення. Особливо корисним інструмент стає під час онлайн навчання і є дієвою продуктивною технологією в управлінні педагогічними методами у вищій школі. Її основний зміст вкладається у положення-висловлювання фасилітатора. Викладач-фасилітатор перетворює процес комунікації у зручний і легкий для всіх її учасників, допомагає групі зрозуміти загальну мету й підтримує позитивну групову динаміку для досягнення цієї мети у процесі дискусії, не захищаючи при цьому жодну з позицій.

Ключові слова: фасилітація, викладач-фасилітатор, комунікація, педагогічні технології, пізнавальні методи, групові форми роботи.

The paper deals with the problem of “the developing education” which unites

professional preparation and psychological formation of future doctors. Facilitation is a tool that helps facilitate the joint decision-making process. The tool becomes especially useful during online learning and is an effective productive technology in the management of pedagogical methods in high school. Its main content is embedded in the position-statement of the facilitator. The facilitator makes the communication process convenient and easy for all participants, helps the group to understand the overall goal and maintains positive group dynamics to achieve this goal in the discussion process, without defending any of the positions.

Key words: *facilitation, teacher-facilitator, communication, pedagogical technologies, cognitive methods, group forms of work*

В тяжкий час для нашої держави України коли діє військовий стан нам освітянській спільноті доцільно якомога більше часу приділяти ще й самоосвіті та самонавчанню. Ми – викладачі, модератори, організатори маємо готувати якісний освітній рівень для наших майбутніх медиків, (особливо в теперішній час) тож освітні потреби сучасних здобувачів вищої освіти постійно мотивують до підвищення власної професійної кваліфікації, для того щоб потім її застосовувати на практиці. Розмаїття методів фасилітації, та застосування їх на онлайн-практиці окремий методичний інструментарій групових форм роботи. Пізнавальні методи діяльності в ролі фасилітатора, нові підходи до організації освітнього простору онлайн вимагають неабияких а надзвичайно ґрунтовних знань. Вже досліджувалася фасилітація, як метод навчання. Спробуємо фасилітацію дослідити, як метод педагогічного контролю. Фасилітація — це інструмент, який допомагає полегшити процес спільного прийняття рішення. Особливо корисним інструмент стає під час змішаного навчання. І він є найбільш ефективний під час он-лайн навчання. Фасилітатор є керівником-контролером знань студентів.

У фасилітатора є наступні функції, кожна з яких має виклик:

1 – залучати до повноцінної участі і королювати цей процес (Наприклад при поясненні нової теми, «Рецепт» студент не говорить повністю закінчень рецептурного рядка боячись сказати не правильно.)

2 – взаєморозуміння, фіксація тільки на своїй позиції. Студент краще відповідає тему яку вже вивчено, тому що вже має свою позицію.

3- стимуляція сприйняття рішень, відповідаючи по тестах теми «Рецепт», один із студентів відповів і отримав бал, інший не встиг на нього відповісти, або не довчив і не відповів, відповідно бал не отримав.

4 –загальна відповідальність (фундаментальна проблема (надія на своїх одногрупників, ця функція найвідповідальніша, тому що на взятій темі «Рецепт» взаємопов'язані знання латинської мови, фармакології, анатомії, фізіології, пропедевтики, та інших.

При контролі характерні наступні **принципи**:

- порушення на першому місці: якщо є розмови по групах/суперечки, ми їх не замовчуємо і не робимо вигляд, що їх немає, а звертаємо на них увагу;

- кожен говорить за себе: "я", а не "ми", "усі";

- задаючи питання, поясни, чому важлива відповідь;

- будь чесним та свідомим у тому, що говориш;

- висловлюй свої думки, а не інтерпретуй інших;

- одночасно говорить тільки одна людина.

Фасилітатор відповідальний за перебіг обговорення та отримання результату. Він повинен зробити більше, ніж просто скласти план і слідувати йому на автопілоті. Ключ до ефективного діалогу — це активний взаємний обмін репліками між питаннями і відповідями. Посеред бесіди ви можете виявити, що питання, які ви

підготували заздалегідь, не зовсім підходять або ж їх недостатньо. Потрібно докласти чималих зусилля для того, щоб придумувати нові питання на ходу, продовжуючи спрямовувати групу і «копати глибше».

Можна визначити наступні моделі навчання та контролю знань фасилітатора-викладача студентів:

Модель навчання «Перевернутий клас» (Flipped Class) являє собою різновид змішаного навчання, головною особливістю якого є те, що домашнім завданням для студентів є робота в онлайн-середовищі: перегляд навчальних відеоматеріалів або інформаційних ресурсів для опрацювання нового навчального матеріалу або закріплення вже вивченого. Натомість аудиторно студенти під керівництвом і за допомогою викладача виконують практичні завдання до тієї теми, яку засвоїли вдома.

«**Груповий перевернутий клас** (The Group-Based Flipped Classroom). Ця модель спонукає студентів вчитися один в одного, пояснювати один одному відповіді, ефективні способи отримання інформації, проведення наукового дослідження тощо. Як її використати? Перед заняттям студенти мають за власним бажанням або за рекомендацією викладача об'єднатися в групи, ознайомитися з відповідними матеріалами. А на занятті працювати разом над певною науковою проблемою.

Віртуальний перевернутий клас (The Virtual Flipped Classroom). Можна організувати роботу студентів таким чином, щоб весь процес навчання відбувався дистанційно: викладач пропонує матеріал для перегляду, видає практичні завдання, консультує онлайн, проводить тестування і виставляє підсумкові оцінки. Головне – розпочати вивчення відповідного матеріалу із самостійного опрацювання теорії, так, як це відбувається за принципами «Перевернутого класу».

«**Перевернутий» вчитель** (Flipping The Teacher). Не обов'язково всю роботу має виконувати викладач – готувати або шукати відеоматеріали, формувати практичні завдання, консультувати, перевіряти роботи. Певні види робіт можуть виконати студенти, а викладач стежитиме за тим, як буде організовано процес навчання, як буде представлена інформація, і надаватиме у разі необхідності допомогу.

Як краще «перевернути» клас?

Визначити, яку модель «Перевернутого класу» найкраще застосувати, допоможуть відповіді на такі запитання:

У яких групах у вас залишаються завдання, що ви не встигаєте виконати під час заняття? Чому ви не встигаєте виконувати ці завдання?

Які поняття і теми студенти найбільше прагнуть засвоїти самостійно?

Який час ви можете виділити для запровадження «перевернутого навчання»?

Що ваші студенти мають знати в результаті такого навчання.

Яку частину матеріалу студенти мають опрацювати вдома?

Що студенти мають знати і вміти для того, щоб успішно засвоїти матеріал, який вноситься на «домашнє опрацювання».

Як зробити ефективним «Перевернуте навчання»?

Визначте, що студенти мають вивчити, прочитати, переглянути заздалегідь (розділи підручників, статті в журналах, сторінки в інтернеті, подкасти, відеоролики, міні-лекції тощо).

Пристосуйте свою інформацію для студентів. Не обов'язково створювати нові ресурси. Можна скористатися наявними, адаптувавши їх. Попри те, що для домашнього опрацювання зазвичай пропонується відеоконтент, можна застосувати традиційні матеріали для опрацювання так, щоб їх можна було використати при «Перевернутому навчанні».

Обов'язково контролюйте, чи готуються студенти до заняття, чи вони ознайомилися з матеріалами, пропонованими для опрацювання. Якщо при роботі

виникнуть запитання, знайдіть можливість провести індивідуальну чи групову консультацію – у переддень заняття або ввечері в спеціально відведений час.

Отримавши завдання для опрацювання, студенти мають чітко розуміти мету своєї роботи.

Навчальне відео чи інші використовувані ресурси доповнюйте чіткими інструкціями і завданнями.

Які переваги дає використання моделі «Перевернутий клас»?

Викладач отримує час для індивідуальної роботи з кожним студентом, оскільки не має потреби повідомляти новий матеріал, а може одразу зосередитися на виконанні практичних завдань.

Студент може самостійно, у необхідному темпі передивлятися матеріал, робити у разі необхідності паузу або повертатися до необхідних фрагментів.

Матеріали доступні для всіх студентів – і для тих, хто був на занятті, і для тих, хто з якоїсь причини був відсутній.

Якщо є така потреба, Студент може у будь-який момент звернутися до необхідних матеріалів.

Чи має ця модель недоліки?

Не існує нічого ідеального. І ця модель теж має недоліки. Проте їх небагато:

1. Студент не може поставити запитання викладачу безпосередньо у той момент, коли воно виникає.

2. Деякі студенти можуть не виконувати домашнє завдання і тому повноцінно не працюватимуть на занятті.

Проте переваг все ж таки більше, ніж недоліків.

Під час моделювання курсів у системі змішаного навчання матеріал гнучко розподіляється між онлайн- та офлайн-частинами. Тут **не існує** універсальної формули успіху. Якість курсу **залежить** від його мети, активностей та узгодженості елементів між собою. Тому науковці у сфері освіти по-різному визначають як термін «змішане навчання», так і його моделі.

З'ясовано, що за такої моделі особливо важливою є практична частина. Якщо лекція залишилася не переглянутою чи не зрозумілою, виконання практичних вправ допоможе показати прогалини у знаннях та краще пояснити матеріал.

Підсумовуючи вищезазначене, можна дійти висновку, що проблема, розглянута нами, є актуальною та значущою і потребує подальшого дослідження. Зокрема, на особливу увагу науковців заслуговують техніки фасилітації, детальне обґрунтування механізму їх дії та впливу на особистість студента. Узагальнюючи все означене вище, доходимо висновку, що фасилітація – дієва продуктивна технологія в управлінні педагогічними методами у вищій школі, а модель «перевернутого класу» ефективна для навчання та контролю знань студентів. Її основний зміст вкладається у таке положення-висловлювання фасилітатора: "Я тобі допоможу – знаю мету і ми разом знайдемо шлях до неї!". Фасилітатор – це особа, яка організовує процес, залучає учасників і структурує роботу групи. Викладач-фасилітатор – це особистість, яка дидактично грамотно та якісно забезпечує успішну групову комунікацію студентів. Тобто вирішує поставлені завдання, сприяючи комфортній атмосфері та плідності обговорення. Викладач-фасилітатор перетворює процес комунікації у зручний і легкий для всіх її учасників, допомагає групі зрозуміти загальну мету й підтримує позитивну групову динаміку для досягнення цієї мети у процесі дискусії, не захищаючи при цьому жодну з позицій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Фісун О. В. Педагогічна фасилітація як багатозначний феномен / О. В. Фісун : зб. наук. пр. Харківськ. нац. пед. ун-ту імені Г. С. Сковороди. – 2010. – Вип. 34. – С. 133–139.
2. Шевченко К. О. Педагогічна фасилітація у контексті професійної компетентності вчителя / К.

- О. Шевченко : зб. наук. пр. Психологічні науки. – 2014. – Вип. 2.13 (109). – С. 258–263. 3
3. Фасилітація. Модерація [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jak.magey.com.ua/articles/fasilitacija-moderacija-mediacija.html>.
 4. Хілько С. Особливості формування фасилітаційної позиції майбутнього психолога в системі післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/pislya_dyplom_osvina/1_2016/%D0%A5%D0%98%D0%9B%D0%AC%D0%9A%D0%9E.pdf.
 5. Цілі і техніка фасилітації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/16330826/psihologiya/tsili_tehnika_fasilitatsiyi.
 6. Краткий обзор некоторых методов фасилитации [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://jarki.ru/wpress/2012/02/06/2970.References>
 7. Коряковцева Н.Ф. Современная методика организации самостоятельной работы изучающих иностранный язык: Пособие для учителей. К., 2002.–176с
 8. Олійник Л.Й. Інноваційні технології викладання іноземних мов [Електронний ресурс] // http://www.rusnauka.com/Page_ru.htm.
 9. Саєнко Н.С. Реалізація принципів гуманізації та гуманітаризації медичної освіти у навчанні іноземних мов. Наукові записки. Збірник наукових статей Національного педагогічного університету ім. М.П.Драгоманова. - 2011, Вип. №93, К. : Вид. НПУ ім.М.П.Драгоманова, С.158-166.
 10. Беляєва О. М. Фасилітація як технологія педагогічного спілкування. Комунікація у сучасному світі : матеріали II міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 8 черв. 2018 р. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка. С. 99-100.

УДК 378.6.046-021.64:61.016:579:37.091.3

**Т.В. Дерев'янка, І.М. Звягольська,
В.П. Полянська, В.І. Федорченко**

**Полтавський державний медичний університет, м. Полтава
ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ МІКРОБІОЛОГІЇ У ПРОЦЕСІ
ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ СЕСТРИНСЬКОЇ СПРАВИ**

Розкрито питання доцільності впровадження інтерактивних методів навчання мікробіології у процесі підготовки бакалаврів сестринської справи, що формує у здобувачів освіти пізнавальну потребу й готовність до одержання професійних навичок. Інтерактивне навчання науково-педагогічним колективом кафедри мікробіології, вірусології та імунології реалізується з використанням наступних методів: проведення занять: у формі ділових/рольових ігор, робота у малих групах (2-3 студента), ігри-змагання, метод проєктів. Такі методи навчання мікробіології спрямовані на формування зацікавленості у здобувачів освіти, їх самостійності, креативності, відповідальності, підвищують рівень знань з предмету, мотивацію та інтерес до навчання, допомагають усвідомити важливість навчання для своєї майбутньої професії та сприяють формуванню фахових компетентностей медичної сестри.

Ключові слова: мікробіологія, інтерактивні методи навчання, медична сестра, здобувачі освіти.

The expediency of interactive teaching methods is discussed. The methods are implemented in the process of nurses bachelors' training in microbiology, virology, and immunology. It forms the cognitive need and readiness to acquire professional skills. The interactive training is implemented by the Microbiology, Virology and Immunology department's scientific and pedagogical staff. The methods are business/role-playing games, work in small groups (2-3 students), competitive games, and project methods.

Such methods of microbiology teaching aim to form interest among students to get knowledge, independence, creativity, and responsibility. Also, it increases the level of knowledge in the subject, motivation and interest in learning, helps to realize the importance